

Dr. Safet Kuduzović

Izdavač: Autor

Šerijatska recenzija: Mr. Adnan Mrkonjić
Amir Durmić, prof.

Lektura: Sumeja Đurić, prof.

Korektura: Abdurrahman Kuduzović, prof.

DTP: Senad Redžepović

Dizajn korica: Senad Redžepović

Tiraž: 100

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Nacionalna i univerzitetska biblioteka

Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-254

KUDUZOVIĆ, Safet

Čudesna knjiga : radost srca mog / Safet Kuduzović. - Sarajevo : autor, 2019.
- 300 str. ; 25 cm

Bibliografija: str. 273-291 ; bibliografija i bilješke uz tekst.

ISBN 978-9958-0338-2-7

COBISS.BH-ID 27628806

Dr. Safet Kuduzović

ČUDESN KNJIGA

RADOST SRCA MOG

Sarajevo, 2019.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴾ ﴿٩﴾

“Ovaj Kur’an vodi jedinom ispravnom putu, i vjernicima koji čine dobra djela donosi radosnu vijest da ih čeka nagrada velika.”
(El-Isra, 9)

﴿ لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴾ ﴿١٠﴾

“Mi vam objavljujemo Knjigu u kojoj je ponos vaš, pa zašto se ne opametite?!” (El-Enbija, 10)

Ebu Musa el-Eš’ari, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, salallahu alejhi ve sellem, rekao: “Vjernik koji uči Kur’an sličan je utrudži – miris joj je lijep, a i okus prijatan, a vjernik koji ne uči Kur’an sličan je datuli – ona nema mirisa, ali njen je okus lijep i sladak.” (El-Buhari)

Džabir b. Abdullah, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na Oproštajnom hadžu, između ostalog, rekao: “Ostavljam vam nešto, ako se toga budete čvrsto držali, nećete poslije mene nikada zalutati: Allahovu Knjigu.” (Muslim)

Osman b. Affan, radijallahu anhu, rekao je: “Kada biste vi očistili svoja srca, ne biste se zasitili Allahovih riječi. Ne volim da dočekam ni jedan dan ni noć a da ne pogledam u Allahove riječi.” (Ebu Nuajm el-Asbehani)

Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, rekao je: “Uvijek koristite dva lijeka: Kur’an i med.” (Ebu Ubejd el-Herevi)

PREDGOVOR AMIRA DURMIĆA, PROF.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Sva hvala pripada samo Allahu, kojeg hvalimo i od kojeg pomoć i oprost tražimo, Njemu se utječemo od zla naših duša i od naših loših djela. Onoga koga Allah, iz milosti Svoje, uputi na pravi put, niko ne može odvesti u zabludu, a onome koga On, iz pravednosti Svoje, u zabludu odvede, niko neće ukazati na pravi put. Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jednog i Jedinog, koji nema sudruga, i svjedočim da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Njegov rob i poslanik.

Svi Allahovi poslanici i vjerovjesnici imali su mudžize koje su im pomogle da, Allahovom voljom, iskrene i dobre, ali ponekad još uvijek pomalo sumnjičave ljude uvjere u istinitost svog vjerovjesništva. Tako je Musa, alejhis-selam, imao štap kojim je razdvojio more; Isa je liječio gubavce, slijepima vraćao vid, a ponekad i oživljavao mrtve; Sulejman je razumijevao govor životinja te imao vlast nad džinima; Ibrahimu vatra u koju je ubačen nije naškodila, a Davud je golim rukama, bez vatre i kovačkog mijeha, oblikovao gvožđe. O tim i mnogim drugim mudžizama čitamo u Kur'anu i Poslanikovim, sallallahu alejhi ve sellem, hadisima, te se u čudu divimo Allahovoj moći, koji, kada to želi, na duži ili kraći period promijeni zakone i pravila koja je uspostavio u kosmosu te ono što je u očima ljudi natprirodno i nadnaravno postaje sasvim prirodno.

Sve spomenute i nespomenute mudžize Allahovih poslanika i vjerovjesnika ostale su negdje iza nas, u dalekoj prošlosti, a oni koji su im svjedočili već odavno su preselili na bolji svijet. Ipak, Uzvišeni Allah ovom ummetu, koji je nazvao najboljim ummetom koji se pojavio na Zemlji, nije uskratio nijednu blagodat koju je darovao prijašnjim poslanicima i njihovim sljedbenicima, pa tako ni blagodat mudžiza. Pored mnoštva mudžiza koje su darovane posljednjem i najodabranijem od

svih vjerovjesnika, Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, jedna je ostala da do Sudnjeg dana svjedoči i potvrđuje istinitost njegove poslanice, a to je svakako veličanstveni Kur'an. Islamski učenjaci saglasni su da je Kur'an, kao posljednja Allahova objava, mudžiza i to veća od svih prethodnih. Kur'an je Allahov govor, a njegovo učenje ubraja se u najbolja djela i omogućuje direktnu vezu s Gospodarom svjetova. Uzvišeni Allah kaže:

﴿ وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾ ﴾

“A ova Knjiga koju objavljujemo jeste blagoslovljena, zato je slijedite i grijeha se klonite da bi vam se milost ukazala.” (El-En'am, 155). Dakle, ova veličanstvena Knjiga je mubarek – blagoslovljena, a onaj ko je slijedi i pridržava se njenih uputa, taj blagoslov osjeća u svemu što mu je dato: u vjeri, znanju, vremenu, zdravlju, porodici i imetku. To mogu posvjedočiti svi oni koji vole Kur'an i koji poznaju i druže se sa istinskim zaljubljenicima u posljednju Allahovu Objavu.

Ratne 1993. godine na jednom takmičenju horova ilahija i kasida, kao šesnaestogodišnjak prvi put u životu sam vidio hafiza Kur'ana. U tom sumornom i teškom ratnom periodu hafiz Suad ef. Šahinović, koliko mi je poznato, bio je jedini hafiz u opkoljenom Unsko-sanskom kantonu. Nakon što mi je neko od prisutnih pokazao hafiza, meni ni program ni niko od mnogobrojnih učesnika više nije bio zanimljiv. Bio sam sretan što imam priliku vidjeti čovjeka koji cijeli Kur'an zna napamet. Posmatrao sam ga sa pristojne daljine. On je tog dana za mene bio veći od cijelog skupa. Već tada sam osjetio da Uzvišeni Allah ljudska srca ispunjava ljubavlju i poštovanjem prema čuvarima Svoje Knjige. Hvala Uzvišenom Allahu, danas je hafiza u našoj domovini mnogo, a svakim danom ima ih sve više. Gotovo da nema nijednog grada, pa čak ni onog manjeg, a da u njemu nema neko ko već zna Kur'an napamet ili barem neko ko je na putu da postane hafiz. Motivacija za učenje Kur'ana općenito, a hafiza posebno, vrlo je bitan faktor na putu ustrajnog druženja s Kur'anom i stjecanja časne titule hafiza.

Pored predavanja koja na tu temu često drže imami, hafizi i profesori, pisana riječ također pomaže u širenju ljubavi prema Kur'anu i njegovim sljedbenicima. Iako je na našem jeziku već napisan ili preveden popriličan broj knjiga koje tretiraju ovu tematiku, svako novo štivo iz ove oblasti je dobrodošlo. Vjerujem da se upravo iz tog razloga dr. Safet Kuduzović odlučio na pisanje ove knjige.

Djelo koje imate pred sobom u potpunosti je posvećeno upravo Kur'anu, veličanstvenoj i blagoslovljenoj knjizi. Ovo štivo je kratko ali sadržajno. Čitajući ga, uvjerio sam se da je dr. Safet Kuduzović i ovaj put pronašao i ponudio nam obilje novih informacija koje do sada nisu imale priliku na našem jeziku ugledati svjetlo dana. Ova knjiga će dobro doći prvenstveno hafizima Allahove Knjige, ali i svima onima koji vole Kur'an i s njim se svakodnevno druže. Zbog toga svima njima srdačno preporučujem ovo djelo, uz dovu Uzvišenom Allahu da očisti naša srca, prosvijetli naš um, poveća nam uputu i da nam omili druženje sa Svojom Knjigom, koja, Njegovom voljom i milošću, iskrenim srcima osvjetljava put do sreće i duševnog zadovoljstva na ovom, i spasa i uspjeha na budućem svijetu:

﴿ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴾ ﴿٩﴾

“Ovaj Kur'an vodi jedinom ispravnom putu, i vjernicima koji čine dobra djela donosi radosnu vijest da ih čeka nagrada velika.”
(El-Isra, 9)

Amir Durmić, prof.

Velika Kladuša, 12. ševval 1440. / 15. juni 2019.

O METODOLOGIJI PISANJA KNJIGE

S obzirom na to da je poznavanje metoda u pisanju određenog djela put ka njegovom boljem i potpunijem shvatanju, u narednim redovima ukratko ćemo navesti osnovne metode koje su korištene u pisanju ovog djela, da bi tako čitalac imao potpuniju predstavu o samoj knjizi.

Prvo: *Čudesna Knjiga – radost srca mog* djelo je koje u prvom poglavlju govori o vrijednosti Kur'ana, te imenima i odlikama njegovih sura i ajeta, dok se drugo poglavlje odnosi na propise koji se odnose na Mushaf.

Drugo: Djelo je prilagođeno tako da čitalac dobije neophodne informacije u vezi s tretiranim pitanjima, ali smo istovremeno izbjegli naučno detaljisanje i debatisanje, iz bojazni da se ne optereti opća čitalačka populacija.

Treće: Određena pitanja zahtijevala su detaljniji pristup, a druga sažetiji, zato što su neka pitanja manje poznata ili nepoznata velikom broju ljudi ili su od iznimne važnosti, te je na njih bilo neophodno dati nešto detaljniji odgovor.

Četvrto: Knjiga je prožeta mišljenjima eminentnih učenjaka iz svih generacija, bez osvrta na njihovo mezhepsko opredjeljenje.

Peto: Uglavnom su navedeni dokazi skupine učenjaka čije mišljenje, po našem viđenju, slovi kao preferirajući stav u vezi s dotičnim pitanjem.

Šesto: Ako određenu predaju bilježe El-Buhari i Muslim ili jedan od njih, ograničili smo se na njihove hadiske zbirke, u protivnom sam detaljnije valorizirao hadis i njegovu autentičnost.

Sedmo: Kako se veliki broj navedenih hadisa bilježi u hadiskim zbirkama u različitim verzijama, smatrali smo da je dovoljno navesti

odgovarajuću verziju, ne ukazujući na proširene ili sažete forme hadisa.

Osmo: Prijevode hadisa sam, uglavnom, preuzimao iz prevedenih hadiskih zbirki na bosanski jezik, uz blaže intervencije u prijevodu kada je, po našem viđenju, bilo potrebno. Hadise koji nisu prevedeni na naš jezik, prevodio sam izravno.

Deveto: U fusnotama se ponekad pored izvora nalaze kratka objašnjenja osnovnog teksta ili određenih izraza, što će čitaocima otkloniti eventualne nejasnoće i dati šire informacije o određenim pitanjima ili izrazima.

Deseto: U napomenama su navedeni dodatni propisi i pitanja koja nisu zasebno tretirana.

Jedanaesto: Reference u bilješkama uglavnom sam započinjao s “vidjeti”, kada se radi o doslovnom prenošenju, prijevodu, a ponekad i s “uporediti” kada je riječ o prenošenju citata u skraćenoj formi ili formuliranju na poseban način, pazeći na kontekst koji se razumije iz riječi autora dotičnog djela, tako da cilj i smisao njegovih riječi ostanu nepromijenjeni.

Dvanaesto: Na kraju ovoga djela navedena je korištena literatura, sa imenom autora i mjestom izdanja, ako je poznato. Izvori su poređani po abecednom redu.

Trinaesto: Odabrana mišljenja u poglavlju o propisima koji se odnose na Mushaf nisu neprikosnovena, već su plod shvatanja i razumijevanja dokaza, stoga nikoga ne obavezujemo da ih mora prihvatiti.

Na kraju ovih napomena, a po uzoru na riječi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “*Nije zahvalan Allahu onaj ko ne zahvaljuje ljudima*”¹, upućujem riječi zahvalnosti svima koji su na bilo koji

¹ Et-Tirmizi, 4/339, br. 1954; Ebu Davud, 4/256, br. 4811; Ahmed, 2/295; El-Buhari, *El-Mufred*, 85/218; Et-Tajalisi, 4/232, br. 2613; Vekia, *Ahbarul-kudah*, 3/38; Ibn Hibban, 8/198, br. 3407; Et-Taberani, *El-Kebir*, 1/195, br. 519; Ebu Nuajm, 7/165; El-Bejheki, *El-Adab*, 160/252, i *Šuabul-iman*, 6/516, br. 9117; El-Begavi, *Šerhus-sunna*, 13187, br. 3610. Imam Et-Tirmizi i šejh El-Albani ovo su predanje ocijenili ispravnim. Vidjeti: *Es-Silsiletus-sahiha*, 1/776; *Sahihul-edebil-mufred*, str. 99.

način pomogli u realizaciji ovog skromnog djela, a posebno se zahvaljujem recenzentima uvaženom hfz. mr. Adnanu Mrkonjiću i Amiru Durmiću, prof., što su odvojili svoje dragocjeno vrijeme da pregledaju ovo skromno djelo i obogate ga svojim prijedlozima i opaskama.

UVOD

Zahvala pripada Uzvišenom Allahu, samo Njega obožavamo i samo od Njega pomoć tražimo, Njemu se utječemo od zla naših duša i loših djela. Koga Svevišnji Allah uputi, niko ga u zabludu ne može odvesti, a koga On u zabludu odvede, niko ga na pravi put ne može uputiti. Svjedočimo da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Njegov rob i poslanik.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾﴾

“O vjernici, bojte se Allaha istinskom bogobojaznošću i umirite samo kao muslimani.”²

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَجِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴿١﴾﴾

“O ljudi, bojte se Gospodara svoga, koji vas od jednog čovjeka stvara, i od njega je suprugu njegovu stvorio i od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao. I Allaha se bojte s imenom čijim jedni druge molite, i rodbinske veze ne kidajte, jer Allah, zaista, stalno nad vama bdi.”³

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾﴾

“O vjernici, bojte se Allaha i govorite samo istinu, On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehе vam oprostiti. A onaj ko se

² Alu Imran, 102.

³ En-Nisa, 1.

Allahu i Poslaniku Njegovom bude pokoravao, postići će ono što bude želio.”⁴

“Uistinu, najljepši govor jeste Allahov govor, a najbolja uputa jeste Muhammedova uputa. Najgore su stvari novotarije, a svaka je novotarija zabluda.”⁵

Časni Kur’an je Allahova riječ, Njegovo svjetlo na Zemlji, lijek za ljudske duše i tijela, vodilja do Allahovog zadovoljstva. Svevišnji Allah kaže:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾^{٥٧}

“O ljudi, već vam je stigla opomena od Gospodara vašeg i lijek za vaša srca, i uputstvo i milost vjernicima.”⁶

U drugom ajetu Svevišnji kaže:

﴿وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدَىٰ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ﴾^{٥٤}

“Tako Mi tebi objavljujemo Kur’an iz odredbe Naše. Ti nisi znao šta je Knjiga niti šta je vjerovanje, ali smo je Mi učinili svjetlom pomoću kojeg upućujemo one robove Naše koje želimo.”⁷

Svaki poslanik imao je mudžize⁸ kojima je dokazivao istinitost svoga poslanstva, a našem Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, data je najveća mudžiza – Kur’an veličanstveni. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Nema*

⁴ El-Ahzab, 70–71.

⁵ Muslim, 335/867.

⁶ Junus, 57.

⁷ Eš-Šura, 53.

⁸ Mudžiza je nadnaravna pojava koju Uzvišeni Allah daje isključivo Svojim poslanicima i vjerovjesnicima kao dokaz istinitosti onoga u šta pozivaju ljude. Uporediti: El-Džurdžani, *Et-Ta'rifat*, str. 282.

nijednog vjerovjesnika a da mu nisu date mudžize na osnovu kojih su im ljudi vjerovali. Meni je data Objava koju mi je Allah spustio, pa se nadam da ću ja na Sudnjem danu imati najviše sljedbenika.”⁹

Kur’an je najodabranija Allahova knjiga, objavljen je u najboljem mjesecu, u najboljoj noći, najboljem Poslaniku, na najboljem mjestu i na najboljem jeziku. Kur’an je najveći Allahov dar čovječanstvu. Ko se bude vladao u skladu sa kur’anskim načelima, njegova konačnica bit će u Džennetu, uz Allahovu dozvolu. Džabir b. Abdullah, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Kur’an je istinski zagovornik. Ko ga stavi ispred sebe, odvest će ga do Dženneta, a ko ga zapostavi, odvest će ga u Vatru.”¹⁰

Sulejman b. Mihran el-A’meš kazuje da je neki pustinjač prolazio pored Ibn Mesuda, radijallahu anhu, dok je poučavao ljude Kur’anu, pa je upitao Ibn Mesuda: “Šta rade ovi ljudi?” “Dijele nasljedstvo Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem”, odgovorio je Ibn Mesud.¹¹

Ibn Mesud, radijallahu anhu, rekao je: “Uvijek koristite dva lijeka: Kur’an i med.”¹²

U jednoj predaji navodi se da je Ibn Mesud, radijallahu anhu, rekao: “Ljude na pravom putu presreću šejtani i govore im: ‘Dođi, Allahov robe!’, da bi ih odvratili od Allahovog puta. Držite se Kur’ana, to je Allahovo uže!”¹³ Imam Ebu Ubejd kaže: “Riječima: ‘Allahovo uže’, Ibn Mesud, radijallahu anhu, aludira na ajet u kojem Svevišnji kaže:

﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا ۖ﴾

⁹ El-Buhari, 1099/4981; Muslim, 85/239.

¹⁰ Ibn Hibban, 1/331, br. 124; Et-Taberani, 9/132, br. 8655; Ebu Ubejd, *Fedailul-Kur’an*, str. 82; Ebu Nuajm, *Hil’jetul-evlija*, 4/108, El-Bejheki, *Šu’bul-iman*, 2/351, br. 2010, sa dobrim lancem prenosilaca. *Es-Silsiletus-sahiha*, 5/31; El-Vadai, *Eš-Šefaa*, str. 246.

¹¹ Ebu Ubejd, *Fedailul-Kur’an*, str. 51; El-Hatib, *Šerefu ashabil-hadis*, 45/88.

¹² Ibn Ebu Šejba, 5/59, br. 23679; Ebu Ubejd, *Fedailul-Kur’an*, str. 57. Ova izjava je prenesena sa slabim lancem prenosilaca kao riječi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Vidjeti: El-Bejheki, *Es-Sunenul-kubra*, 9/579; *Daifu Suneni Ibni Madža*, str. 282; *Es-Silsiletud-daifa*, 4/23.

¹³ Ebu Ubejd, *Fedailul-Kur’an*, str. 75.

‘Svi se čvrsto Allahovog užeta držite’.¹⁴¹⁵

Časni Kur'an spušten je kao cjelina na dunjalučko nebo u Noći kadr, a potom je postepeno objavljivana Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, tokom njegovog poslaničkog života.¹⁶

Ibn Omer, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Nikome se ne smije zavijediti osim dvojici: čovjeku kojem je Allah podario da zna Kur'an, pa ga on uči i noću i danju, i čovjeku kojem je Allah dao imetak, pa ga on dijeli i noću i danju.*”¹⁷

Kur'an jamči ljudima da neće skrenuti s pravog puta sve dok budu slijedili njegove upute, stoga je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, oporučio ashabima da se drže Allahove Knjige. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u svom čuvenom govoru na Oproštajnom hadžu, između ostalog, kazao je: “*Ostavljam vam nešto, pa ako se toga budete čvrsto držali, nećete zalutati: to je Allahova Knjiga. Vi ćete biti pitani o meni, pa šta ćete reći?*” Prisutni su rekli: “*Svjedočimo da si dostavio, izvršio obavezu i savjetovao.*”¹⁸ U drugom hadisu kaže se: “*Zaista vam ostavljam nešto, pa ako se toga budete čvrsto držali, nikada nećete zalutati: Allahovu Knjigu i sunnet vašeg Vjerovjesnika.*”¹⁹

Talha b. Musarrif kazuje: “Upitao sam Abdullaha b. Ebu Evfaa, radijallahu anhu: ‘Da li je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nešto oporučio?’ ‘Nije’, odgovorio je on. ‘Pa kako je onda ljudima propisana oporuka?’, upitah, a on reče: ‘Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oporučio je Allahovu Knjigu.’”²⁰

¹⁴ Alu Imran, 103.

¹⁵ Ebu Ubejd, *Fedailul-Kur'an*, str. 75.

¹⁶ Ibn Ebu Šejba, 6/144, br. 30178; En-Nesai, *Tefsirun-Nesai*, 2/131, br. 392; Et-Taberi, *Džamiul-bejan*, 2/197, br. 2312; El-Hakim, 2/399, br. 3390. El-Hakim, Ez-Zehabi, Ibn Kesir i Ebu Ishak el-Huvejni ovu su predaju ocijenili ispravnom. Vidjeti: Ibn Kesir, *Fedailul-Kur'an*, str. 36 (valorizacija El-Huvejni).

¹⁷ El-Buhari, 1582/7529; Muslim, 317/815.

¹⁸ Muslim, 483/1218.

¹⁹ El-Hakim, 1/171, br. 318, sa ispravnim lancem prenosilaca. Vidjeti: *Sahihut-tergib*, 1/124.

²⁰ El-Buhari, 927/4460; Muslim, 670/1634.

Ebu Šurejh el-Huzai, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Ovaj Kur’an je jedno uže. Jedan njegov kraj je u Allahovoj ruci, a drugi u vašim rukama. Čvrsto ga se držite, jer nećete zalutati i nikada nećete biti uništeni ako ga se budete držali.*”²¹

Ebu Zerr, radijallahu anhu, rekao je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem: “Oporuči mi nešto!”, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao mu je: “*Oporučujem ti bogobožnost, to je najbitnije.*” Ebu Zerr reče: “Allahov Poslanice, oporuči mi još nešto.” “*Uči Kur’an, to ti je svjetlo na Zemlji i ukras na nebu*”, reče mu Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.²²

Habbab b. Erett s pravom je rekao: “Približavaj se svome Gospodaru koliko više možeš, a znaj da Mu se ne možeš približiti ničim Njemu dražim od Kur’ana.”²³

Šejhul-islam Ibn Kajjim kaže: “Kur’an predstavlja izvor života i lijek za ljudska srca. Ne postoji ništa korisnije za srce od učenja Kur’ana uz pomno razmišljanje o njegovim porukama. Takvo učenje rezultira ljubavlju prema Allahu, čežnjom za susretom s Njim, povećava strah, nadu, oslonac na Allaha, zadovoljstvo Njegovom odredbom, zahvalu, strpljenje i druge odlike koje su izvor života za ljudsko srce. S druge strane, udaljava čovjeka od loših osobina koje umrtvljuju njegovo srce. Kada bi ljudi znali kakva je korist u pomnom učenju Kur’ana, to bi im predstavljalo osnovnu preokupaciju.”²⁴

Uzvišeni Allah kaže:

﴿وَلَوْ أَنَّ قُرْءَانَآ سِيرَتَ بِدِ الْجِبَالِ أَوْ قُطِعَتْ بِدِ الْأَرْضِ أَوْ كُتِبَ بِدِ الْمَوْتِ﴾

²¹ Ibn Ebu Šejba, 6/125, br. 29997; Ibn Hibban, 1/329, br. 122; Abd b. Humejd, *El-Musned*, 1/385, br. 482 (*El-Muntehab*); Ibn Ebu Asim, *El-Ahadu vel-mesani*, 4/282, br. 2302, sa ispravnim lancem prenosilaca. Vidjeti: *Es-Silsiletus-sahiha*, 2/330.

²² Ibn Hibban, 2/76, br. 361; Et-Taberani, 2/157, br. 1651. Šejh El-Albani ovaj je hadis osnažio različitim lancima prenosilaca. Vidjeti: *Sahihut-tergib*, 2/164.

²³ El-Hakim, 2/479, br. 3652. El-Hakim i Ez-Zehebi ovo su predanje ocijenili ispravnim.

²⁴ Vidjeti: *Miftahu daris-seada*, 1/553.

“Kad bi se kakvom knjigom brda pokrenula ili zemlja iskomadala ili mrtvi dozvali, bio bi to Kur’an.”²⁵

U drugom ajetu Svevišnji Gospodar kaže:

﴿لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْنَاهُ خَشِعًا مُتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَلُ
نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٦١﴾﴾

“Da ovaj Kur’an kakvom brdu objavimo, ti bi vidio kako je strahopoštovanja puno i kako bi se od straha pred Allahom raspalo. Takve primjere navodimo ljudima da bi razmislili.”²⁶

Ako Kur’an ostavlja ovako upečatljiv trag na zemlju, brda i planine, kakav bi trag trebao ostaviti na ljudska srca i njihove duše?! Zar čovjek koji je zadužen šerijatskim obavezama nije preči da osjeti veličinu Kur’ana od mrtve prirode?! Allah se smilovao Osmanu b. Affanu, koji je rekao: “Kada biste vi očistili svoja srca, ne biste se zasitili Allahovih riječi. Ne volim da dočekam ni jedan dan ni jednu noć a da ne pogledam u Allahove riječi”²⁷, tj. u Kur’an.

Molim Svevišnjeg Allaha da nas učvrsti u dini-islam, da nas pouči našoj vjeri, sačuva iskušenja koja ne možemo podnijeti, a da nas na Sudnjem danu proživi u društvu vjerovjesnika, iskrenih, šehida i dobrih ljudi, a oni su, zaista, divno društvo!

Autor

Sarajevo,

5. 9. 1440. h. g. / 10. 5. 2019.

²⁵ Er-Ra’d, 31.

²⁶ El-Hašr, 21.

²⁷ Ebu Nuajm, *Hil’jetul-evlija*, 7/300.

IMENA KUR'ANA

Svevišnji Gospodar nazvao je časni Kur'an s nekoliko imena. Shodno pravilima arapskog jezika, ako je nešto nazvano različitim imenima, tada dotični nazivi ukazuju na vrijednost i odliku toga²⁸, tvrde Er-Razi²⁹, En-Nevevi³⁰, Ali el-Kari³¹, Eš-Šerbini³² i drugi. Imam Eš-Šinkiti smisao ovih riječi pripisao je Aliji b. Ebu Talibu.³³ Imam Ali el-Kari kaže: "Jedno od priznatih pravila jeste da brojnost naziva ukazuje na važnost onoga što je njima nazvano."³⁴

U narednim redovima navest ćemo imena kojima je Uzvišeni Allah nazvao Svoju časnu Knjigu.

1. *El-Kur'an – Kur'an*

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ
كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴾

“Reci: ‘Kad bi se svi ljudi i džini udružili da sačine jedan ovakav Kur'an, oni, takav kao što je on, ne bi sačinili, pa makar jedni drugima pomagali.’”³⁵

²⁸ Vidjeti: *Ahkamu ve hasaisul-haremejni*, 2/871; *Advaul-bejan*, 9/251.

²⁹ Vidjeti: *Mefatihul-gajb*, 1/144.

³⁰ Vidjeti: *El-Medžmua*, 8/4, 204.

³¹ Vidjeti: *Mirkatul-mefatih*, 5/630.

³² Vidjeti: *Mugnil-muhtadž*, 1/482, 3/123.

³³ Vidjeti: *Advaul-bejan*, 9/251.

³⁴ Vidjeti: *Merkatul-mefatih*, 10/455.

³⁵ El-Isra, 88.

U drugom ajetu Uzvišeni kaže:

﴿ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴾ ﴿٩﴾

“Ovaj Kur’an vodi jedinom ispravnom putu, i vjernicima koji čine dobra djela donosi radosnu vijest da ih čeka nagrada velika.”³⁶

U suri El-Bekara Svevišnji Gospodar kaže:

﴿ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ﴾ ﴿١٨٥﴾

“U mjesecu ramazanu počelo je objavljivanje Kur’ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz Pravoga puta i razlikovanja dobra od zla.”³⁷ Postoji razilaženje među učenjacima da li je imenica Kur’an izvedena iz određenog glagola i značenja te izvedenice, ili imenica Kur’an nije izvedena iz druge riječi, već se radi o posebnom nazivu za Allahovu Knjigu³⁸, kao što je Tevrat naziv za knjigu koja je objavljena Musau, alejhis-selam.

2. El-Furkan – Rastavljač istine od neistine

Svevišnji Stvoritelj kaže:

﴿ تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴾ ﴿١﴾

“Neka je uzvišen Onaj koji robu Svome objavljuje El-Furkan da bi svjetovima bio opomena.”³⁹ Kur’an je nazvan ovim imenom

³⁶ El-Isra, 9.

³⁷ El-Bekara, 185.

³⁸ Vidjeti: *El-Džamiu li ahkamil-Kur’an*, 2/298; Ez-Zerkeši, *El-Burhan*, 1/347–350; El-Alusi, *Ruhul-meani*, 1/9.

³⁹ El-Furkan, 1.

jer je na jasan i nedvosmislen način razdvojio istinu od neistine.⁴⁰

3. *El-Kitab – Knjiga*

Svemilosni Allah kaže:

﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ۗ ۝١ قَيِّمًا ۝٢﴾

“Hvaljen neka je Allah, koji Svome robu objavljuje Knjigu, i to ne iskrivljenu, nego ispravnu.”⁴¹ Na drugom mjestu Uzvišeni Allah kaže:

﴿ حَم ۝١ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ۝٢﴾

“**Ha-mim. Tako Mi Knjige jasne.**”⁴² Kur'an je nazvan Knjigom jer je na jednom mjestu objedinio različite propise i kazivanja o prijašnjim narodima.⁴³

Citirani ajeti predstavljaju mudžizu koju je Uzvišeni Allah dao Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, u kojoj se najavljuje da će Objava biti sakupljena u Mushaf, tj. u Knjigu.⁴⁴ Ebu Džumua el-Ensari, radijallahu anhu, kazuje: “Nas deseterica bili smo s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, a s nama je bio i Muaz b. Džebel. Rekli smo: ‘O Allahov Poslaniče, hoće li neko imati veću nagradu od nas? Povjerovali smo u tebe i slijedimo te!’ ‘Što da ne? Allahov Poslanik je među vama i dolazi vam Objava s neba, a poslije vas će doći ljudi koji će imati Knjigu (Kur'an) između korica, povjerovat će u nju i postupat će u skladu s njom, i oni će imati veću nagradu od vas, oni će imati veću nagradu od vas!’”⁴⁵

⁴⁰ Vidjeti: *El-Džamii li ahkamil-Kur'an*, 2/299; *Medžmuu fetava*, 13/7.

⁴¹ *El-Kehf*, 1–2.

⁴² *Ed-Duhan*, 1–2.

⁴³ Uporediti: *Ez-Zerkeši, El-Burhan*, 1/347.

⁴⁴ Uporediti: *Ibn Ašur, Et-Tahriru vet-tenvir*, 1/73.

⁴⁵ *El-Buhari, Halku ef'alil-ibad*, 718/403; *Ibn Ebu Asim, El-Ahadu vel-mesani*, 4/152, br. 2136; *Et-Taberani, El-Kebir*, 4/23, br. 3540, i *Musneduš-šamijjin*, 3/194, br. 2066; *Ibn Asakir*, 23/318. *Ez-*

4. Et-Tenzil – Objava

Svevišnji Allah kaže:

﴿ وَإِنَّهُ لَنَزِيلٌ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾ ﴾

“I Kur’an je, sigurno, objava Gospodara svjetova.”⁴⁶ U drugom ajetu Allah kaže:

﴿ حَمَّ ﴿١﴾ تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٢﴾ كَذَّبُ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ، قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣﴾ ﴾

“Ha-mim. Objava je od Milostivog, Samilosnog. Knjiga čiji su ajeti jasno izloženi, Kur’an na arapskom jeziku za ljude koji znaju.”⁴⁷ U suri Es-Sedžda Milostivi kaže:

﴿ أَلَمْ ﴿١﴾ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ ﴾

“Elif-lam-mim. Knjigu objavljuje, u to nema sumnje, Gospodar svjetova.”⁴⁸ Kur’an je nazvan Objavom jer ga je Uzvišeni Allah objavio Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, posredstvom meleka Džibrila.⁴⁹

5. Ez-Zikr – Spomen

Svevišnji Allah kaže:

﴿ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١﴾ ﴾

Zehebi, Ibn Hadžer i El-Albani ovu su predaju ocijenili dobrom. Vidjeti: Ez-Zehebi, *Tezkiretul-huffaz*, 1/390; Ibn Hadžer, *El-Emalil-mutlaka*, str. 43, *Es-Silsiletul-sahiha*, 7/906–907.

⁴⁶ Eš-Šuara, 192.

⁴⁷ Fussilet, 1–3.

⁴⁸ Es-Sedžda, 1–2.

⁴⁹ Vidjeti: Ez-Zerkeši, *El-Burhan*, 1/352.

“Mi, uistinu, Spomen objavljujemo i zaista ćemo Mi nad njim bdjeti!”⁵⁰ U suri En-Nahl Uzvišeni Allah kaže:

﴿ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَنْفَكِرُونَ ﴾

“A tebi objavljujemo Spomen da bi objasnio ljudima ono što im se objavljuje, i da bi oni razmislili.”⁵¹ Kur'an je nazvan Spomenom jer se u njemu kazuje o prijašnjim narodima, a navode se savjeti i opomene ljudima.⁵²

Uzvišeni Allah nazvao je Svoju časnu Knjigu s ovih pet imena. Neki islamski učenjaci spominju pedeset pet različitih naziva za Kur'an⁵³, što je podložno diskusiji. Neki su otišli i dalje, pa su naveli preko devedeset imena Kur'ana, što je krajnje upitna tvrdnja.⁵⁴

⁵⁰ El-Hidžr, 9.

⁵¹ En-Nahl, 44.

⁵² Vidjeti: Ez-Zerkeši, *El-Burhan*, 1/350.

⁵³ Vidjeti: Ez-Zerkeši, *El-Burhan*, 1/343–346; Es-Sujuti, *El-Itkan*, 1/143–146; El-Alusi, *Ruhul-meani*, 1/9; Ez-Zurkani, *Menahilul-irfan*, 1/13.

⁵⁴ Uporediti: *Menahilul-irfan*, 1/13.

SVOJSTVA KOJIMA JE OPISAN ČASNI KUR'AN

Svevišnji je Allah brojnim svojstvima opisao Kur'an. Sljedeća svojstva Kur'ana spomenuta su u jasnim i nedvosmislenim ajetima:

1. El-burhan – neosporiv i jasan dokaz

Uzvišeni Allah kaže:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَهُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكَمْ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا ﴿١٧٤﴾﴾

“O ljudi, dokaz vam je već stigao od Gospodara vašeg i Mi vam objavljujemo jasnu svjetlost.”⁵⁵ Kur'an je opisan kao burhan jer je nadnaravnog karaktera i sadrži jasne dokaze.⁵⁶

2. El-mev'iza – opomena

Uzvišeni Allah kaže:

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾﴾

“O ljudi, već vam je stigla opomena od Gospodara vašeg i lijek za vaša srca i uputstvo i milost vjernicima.”⁵⁷ Kur'an je opisan kao opomena jer opominje neznalice i podsjeća ih na kobnu konačnicu onih koji nisu vjerovali i koji su poslanike u laž utjerivali.⁵⁸

⁵⁵ En-Nisa, 174.

⁵⁶ Vidjeti: *El-Džamii li ahkamil-Kur'an*, 6/27; Eš-Ševkani, *Fethul-Kadir*, str. 436.

⁵⁷ Junus, 57.

⁵⁸ Vidjeti: Ibn Džerir, *Džamiul-bejan*, 11/191–192.

3. *El-hakk – istina*

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ﴿٥١﴾ ﴾

“**A on je, doista, sušta istina.**”⁵⁹ Kur’an je opisan kao istina jer sve što se nalazi u njemu istina je i laž mu ne može prići s bilo koje strane.

4. *En-nebeul-azim – vijest velika*

Svevišnji Allah kaže:

﴿ قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ ﴿٦٧﴾ أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ﴿٦٨﴾ ﴾

“**Reci: ‘Ovo je vijest velika, a vi od nje glave okrećete.’**”⁶⁰ Kur’an je opisan kao vijest velika jer se u njemu ukazuje na čisto monoteističko vjerovanje, praktične propise i govori se o budućem svijetu, proživljenju, obračunu, nagradi i kazni.⁶¹

5. *El-belag – obznana*

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذِرُوا بِهِ ۖ وَلِيَعْلَمُوا أَنَّ مَا هُوَ إِلَهٌُ وَاحِدٌ ۖ وَلِيَذَّكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٥٢﴾ ﴾

“**Ovo je obznana ljudima i da njome budu opomenuti i da znaju da je samo On jedan Bog, i da razumom obdareni prime pouku!**”⁶² U suri El-Enbija Uzvišeni kaže:

﴿ إِنَّ فِي هَذَا بَلَاغًا لِقَوْمٍ عَكِيدٍ ﴿١٠٦﴾ ﴾

⁵⁹ El-Hakka, 51

⁶⁰ Sad, 67–68.

⁶¹ Uporediti: Ibn Džuzejj, *Et-Teshil*, 2/213; Es-Si’di, *Tejsirul-Kerimir-Rahman*, str. 1199.

⁶² Ibrahim, 52.

“U ovome je doista obznana za ljude koji se budu Allahu klanjali.”⁶³ Kur'an je opisan kao obznana jer se u njemu nalazi opomena i uputa za ljude i džine.⁶⁴

6. Eš-šifa – lijek

Uzvišeni Stvoritelj kaže:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾^{٥٧}

“O ljudi, već vam je stigla opomena od Gospodara vašeg i lijek za vaša srca i uputstvo i milost vjernicima.”⁶⁵ Kur'an je opisan kao lijek jer liječi vjernike od nevjerstva, a ko spozna njegova značenja, liječi ga od neznanja.⁶⁶

7. Absenul-hadis – najljepši govor

Svevišnji Gospodar kaže:

﴿اللَّهُ نَزَلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَدِّدًا مَّتَانِي﴾^{٢٣}

“Allah objavljuje najljepši govor, Knjigu sličnu po smislu, čije se poruke ponavljaju.”⁶⁷ Kur'an je opisan kao najljepši govor zbog istinitosti njegovih kazivanja, kao i originalnosti njegovih doktrinarnih i praktičnih pitanja.⁶⁸

⁶³ El-Enbija, 106.

⁶⁴ Uporediti: *El-Džamii li ahkamil-Kur'an*, 9/385; Ibn Kesir, *Tefsirul-Kur'anil-azim*, 2/565.

⁶⁵ Junus, 57.

⁶⁶ Vidjeti: Ez-Zerkeši, *El-Burhan*, 1/351.

⁶⁷ Ez-Zumer, 23.

⁶⁸ Uporediti: Ibn Ašur, *Et-Tahriru vet-tenvir*, 23/385.

8. En-nur – svjetlo

Uzvišeni Allah kaže:

﴿يَأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا ﴿١٧٤﴾﴾

“O ljudi, dokaz vam je već stigao od Gospodara vašeg i Mi vam objavljujemo jasnu svjetlost.”⁶⁹

U drugom ajetu Allah kaže:

﴿فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ، أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾﴾

“Zato će oni koji budu u njega vjerovali, koji ga budu podržavali i pomagali i svjetlo po njemu poslano slijedili – postići ono što budu željeli.”⁷⁰ U suri Et-Tegabun Uzvišeni kaže:

﴿فَأَمْتُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٨﴾﴾

“Zato vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova i u svjetlo koje objavljujemo, Allah dobro zna ono što vi radite.”⁷¹ Kur’an je opisan svjetlom jer pojašnjava propise i njime ljudi bivaju upućeni na pravi put.⁷²

9. El-huda – uputstvo

Uzvišeni Allah kaže:

﴿الرَّ ۝ ذَٰلِكَ الْكِتَٰبُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٢﴾﴾

“Elif-lam-mim. Ova Knjiga, u koju nema nikakve sumnje,

⁶⁹ En-Nisa, 174.

⁷⁰ El-A'raf, 157.

⁷¹ Et-Tegabun, 8.

⁷² Vidjeti: El-Džamiu li ahkamil-Kur'an, 6/27.

uputstvo je svima koji se budu Allaha bojali.”⁷³ U drugom ajetu Uzvišeni kaže:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾^(٥٧)

“O ljudi, već vam je stigla opomena od Gospodara vašeg i lijek za vaša srca i uputstvo i milost vjernicima.”⁷⁴ U suri En-Neml Uzvišeni kaže:

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَمُضُّ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ﴾^(٧٦) وَإِنَّهُ هُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ^(٧٧)

“Ovaj Kur'an sinovima Israilovim kazuje najviše o onome u čemu se oni razilaze. I on je, uistinu, uputstvo i milost svakom onom koji vjeruje.”⁷⁵ Kur'an je opisan kao uputstvo jer vodi ka istini i razdvaja istinu od neistine.⁷⁶

10. Er-rahma – milost

Uzvišeni Stvoritelj kaže:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ﴾^(٥٧)

“O ljudi, već vam je stigla opomena od Gospodara vašeg i lijek za vaša srca i uputstvo i milost vjernicima.”⁷⁷ U suri Jusuf Svevišnji kaže:

⁷³ El-Bekara, 1–2.

⁷⁴ Junus, 57.

⁷⁵ En-Neml, 76–77.

⁷⁶ Vidjeti: Ez-Zerkeši, *El-Burhan*, 1/350.

⁷⁷ Junus, 57.

﴿ لَقَدْ كَانَتْ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَٰكِن تَصَدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٣٣﴾ ﴾

“U kazivanju o njima je pouka za one koji su razumom obdareni. Kur’an nije izmišljena besjeda, on priznaje da su istinite knjige prije njega objavljene, i objašnjava sve, i putokaz je i milost narodu koji vjeruje.”⁷⁸ U drugoj suri Uzvišeni kaže:

﴿ أَلَمْ يَكُنْ لَكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ ﴿٣﴾ ﴾

“Elif-lam-mim. Ovo su ajeti Knjige usavršene. Upute i milosti onima koji budu dobro činili.”⁷⁹ Kur’an je opisan kao milost vjernicima, a nije milost nevjernicima, jer nevjernici tumaraju u svom sljepilu, a na ahiretu će vječno biti u Vatri.⁸⁰

11. El-kerim – plemeniti

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ إِنَّهُ لَقَرِيمٌ ﴿٧٧﴾ فِي كِتَابٍ مَّكُونٍ ﴿٧٨﴾ ﴾

“On je, zaista, Kur’an plemeniti, u Knjizi brižljivo čuvanoj.”⁸¹ Imam Ibn Ašur kaže: “Plemenit znači odabran i vrijedan. Ovim se želi ukazati na posebnu vrijednost zadnje Knjige nad ostalim knjigama: Tevratom, Indžilom i Zeburom, te da je Kur’an vredniji od njih.”⁸²

⁷⁸ Jusuf, 111.

⁷⁹ Lukman, 1–3.

⁸⁰ Vidjeti: Ibn Džerir, *Džamiul-bejan*, 11/161.

⁸¹ El-Vakia, 77–78.

⁸² Vidjeti: Ibn Ašur, *Et-Tahriru vet-tenvir*, 27/333.

12. El-alijj – uzvišeni

Svevišnji Allah kaže:

﴿ وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِيٌّ حَكِيمٌ ﴿٤﴾ ﴾

“A on je u Glavnoj Knjizi, u Nas, uzvišen i pun mudrosti.”⁸³ Uzvišenost Kur'ana ogleda su u njegovim neuporedivim odlikama i mjestu koje uživa kod vjernika, te u njegovom skladu u kojem nema kontradiktornosti.⁸⁴

13. El-bakim – mudri

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾ ﴾

“Elif-lam-ra. Ovo su ajeti mudre Knjige.”⁸⁵ U drugom ajetu Svevišnji kaže:

﴿ يَس ۙ ﴿١﴾ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ ﴾

“Ja-sin. Tako Mi Kur'ana mudrog.”⁸⁶ U suri Alu Imran Svevišnji kaže:

﴿ ذَٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ﴿٥٨﴾ ﴾

“Ovo što ti kazujemo jesu ajeti i Kur'an mudri.”⁸⁷ Časni Kur'an je opisan svojstvom mudrosti zbog toga što je napravio jasnu razliku

⁸³ Ez-Zuhruf, 4.

⁸⁴ Vidjeti: *El-Džamii li ahkamil-Kur'an*, 16/62; Ibn Kesir, *Tefsirul-Kur'anil-azim*, 4/132.

⁸⁵ Junus, 1.

⁸⁶ Ja-sin, 1–2.

⁸⁷ Alu Imran, 58.

između istine i neistine⁸⁸, ili zato što je sklad njegovih ajeta i njihovih značenja nedostižan, te što Kur'an nije podložan bilo kakvim izmjenama ili iskrivljenju.⁸⁹

14. *El-muhejmin – koji bdije nad nečim*

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ ٤٨ ﴾

“A tebi objavljujemo Knjigu, samu istinu, da potvrdi knjige prije nje objavljene i da nad njima bdi.”⁹⁰ Kur'an je opisan kao muhejmin jer će biti svjedok protiv ostalih knjiga i svih prijašnjih naroda.⁹¹

15. *El-mubarek – blagoslovljen*

Svevišnji Allah kaže:

﴿ وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ١٥٥ ﴾

“A ova Knjiga koju objavljujemo jeste blagoslovljena, zato je slijedite i grijeha se klonite da bi vam se milost ukazala.”⁹² U drugom ajetu Uzvišeni kaže:

﴿ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبْرَكٌ ٢٩ ﴾

“Knjiga koju ti objavljujemo blagoslovljena je.”⁹³ Kur'an je opisan kao blagoslovljen zato što sadrži neopisivo dobro koje stalno

⁸⁸ Vidjeti: Ibn Džerir, *Džamiul-bejan*, 3/400.

⁸⁹ Vidjeti: Es-Sujuti, *El-Itkan*, 1/148.

⁹⁰ El-Maida, 48.

⁹¹ Vidjeti: Es-Sujuti, *El-Itkan*, 1/148.

⁹² El-En'am, 155.

⁹³ Sad, 29.

daje nove plodove.⁹⁴ Imam Ibn Ašur kaže: “Kur'an je blagoslovljen jer objedinjuje sve najbolje. Stoga su brojni ljudi kroz historiju upućeni Kur'anom na pravi put.”⁹⁵ Imam El-Kurtubi kaže: “Kur'an je blagoslovljen zbog velikog dobra koje se nalazi u njemu.”⁹⁶

16. *El-kajjim – ispravan*

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ۗ ﴿١﴾ فِيمَا لِيُنذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا مِّن لَّدُنْهُ وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ۗ ﴿٢﴾ ۝﴾

“Hvaljen neka je Allah, koji Svome robu objavljuje Knjigu, i to ne iskrivljenu, nego ispravnu, da teškom kaznom, koju će On dati, opomene, a da vjernike koji čine dobra djela divnom nagradom obraduje.”⁹⁷ Imam Et-Taberi kaže: “Kur'an je opisan kao kajjim zbog toga što poziva na pravi put, zbog nepostojanja kontradiktornosti u njemu, zbog toga što jedni ajeti potvrđuju druge i zbog toga što u njemu nema nepravilnosti niti odstupanja od istine.”⁹⁸

17. *El-fasl – koji rastavlja istinu od neistine*

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ إِنَّهُ لَقَوْلُ فَضْلِ ۗ ﴿١٣﴾ ۝﴾

“Kur'an je, doista, govor koji rastavlja istinu od neistine.”⁹⁹ El-

⁹⁴ Uporediti: El-Džudejja, *Et-Teberruk*, str. 45.

⁹⁵ Vidjeti: Ibn Ašur, *Et-Tahriru vet-tenvir*, 17/90–91.

⁹⁶ Vidjeti: *El-Džamiu li ahkamil-Kur'an*, 7/143.

⁹⁷ El-Kehf, 1–2.

⁹⁸ Vidjeti: Ibn Džerir, *Džamiul-bejan*, 15/238.

⁹⁹ Et-Tarik, 13.

-Kurtubi¹⁰⁰ i Ibn Tejmija¹⁰¹ kažu: “Kur’an je opisan kao fasl zato što odvaja istinu od neistine.”

18. *El-mutešabih – sličan po smislu*

Uzvišeni Allah kaže:

﴿اللَّهُ نَزَلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَثَانِيَ نَقَشِعُ مِنْهُ جُلُودَ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ وَمَن يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ ﴿٢٣﴾﴾

“Allah objavljuje najljepši govor, Knjigu sličnu po smislu, čije se poruke ponavljaju, zbog kojih podilazi jeza one koji se Gospodara svoga boje, a kada spomene ime Allahovo, kože njihove i srca njihova se smiruju. Ona je Allahov pravi put na koji On ukazuje onome kome On hoće; a onoga koga Allah ostavi u zabludi, niko na pravi put neće moći uputiti.”¹⁰² U vezi s opisom Kur’ana izrazom mutešabih, postoje tri mišljenja: prvo, da ajeti i harfovi sliče jedni drugima; drugo, da kur’anski ajeti sliče jedni drugima u smislu njihove istinitosti, pravde i svjetla kojim zrače; treće, da Kur’an sliči knjigama koje su objavljene prijašnjim poslanicima u kojima se, također, navode naredbe i zabrane, poticaji i prijetnje, iako su sveobuhvatnost i nadnaravnost Kur’ana veći od ostalih knjiga koje je Allah objavio.¹⁰³

19. *El-mesani – koji se ponavlja*

Uzvišeni Allah kaže:

﴿اللَّهُ نَزَلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَثَانِيَ ﴿٢٣﴾﴾

¹⁰⁰ Vidjeti: *El-Džamii li ahkamil-Kur’an*, 20/11.

¹⁰¹ Vidjeti: *Medžmuu fetava*, 17/432.

¹⁰² *Ez-Zumer*, 23.

¹⁰³ Vidjeti: *El-Maverdi, En-Nuketu vel-ujun*, 5/122.

“Allah objavljuje najljepši govor, Knjigu sličnu po smislu, čije se poruke ponavljaju.”¹⁰⁴ Kur'an je opisan kao onaj koji se ponavlja zbog toga što se u njemu ponavljaju kazivanja, ajeti u kojima se navode propisi, kazne i nagrade.¹⁰⁵

20. El-vahj – objava

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصَّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ ﴿٤٥﴾ ﴾

“Reci: ‘Ja vas opominjem objavom!’ – ali, gluhi ne čuju poziv kad se opominju.”¹⁰⁶ U suri En-Nedžm Svevišnji Allah kaže:

﴿ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٣﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴿٤﴾ ﴾

“On ne govori po hiru svome, to je samo objava koja mu se obznanjuje.”¹⁰⁷ Kur'an je nazvan objavom jer ga Uzvišeni Allah dostavlja na srce Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, posredstvom Džibrili-emina.¹⁰⁸

21. El-arebijj – arapski

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ الرَّبُّ لَكَ آيَاتٌ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿١﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾ ﴾

“Elif-lam-ra. Ovo su ajeti Knjige jasne! Objavljujemo je kao Kur'an na arapskom jeziku da biste razumjeli.”¹⁰⁹ U drugom ajetu Svevišnji kaže:

¹⁰⁴ Ez-Zumer, 23.

¹⁰⁵ Vidjeti: Ibn Dževzi, *Zadul-mesir*, 4/14; *El-Džamii li ahkamil-Kur'an*, 15/249.

¹⁰⁶ El-Enbija, 45.

¹⁰⁷ En-Nedžm, 3–4.

¹⁰⁸ Uporediti: *Advaul-bejan*, 6/434.

¹⁰⁹ Jusuf, 1–2.

﴿ وَقَدْ نَعَلِمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجِبِي ۖ وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُّثَبِّتٌ ﴿١٠٣﴾ ﴾

“Mi dobro znamo da oni govore: ‘Poučava ga jedan čovjek!’ Jezik onoga zbog koga oni krivo govore je jezik tuđina, a ovaj Kur’an je na jasnom arapskom jeziku.”¹¹⁰ U suri Ta-ha Uzvišeni Allah kaže:

﴿ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ﴿١١٣﴾ ﴾

“I, eto, tako Mi Kur’an na arapskom jeziku objavljujemo i u njemu opomene ponavljamo da bi se oni grijeha klonili ili da bi ih na poslušnost pobudio.”¹¹¹

U suri Eš-Šura Milostivi kaže:

﴿ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِّنُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَنُنذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ﴿٧﴾ ﴾

“Eto tako Mi tebi objavljujemo Kur’an, na arapskom jeziku, da bi opominjao Meku i one oko nje i upozorio na Dan kada će se sakupiti – u koji nema nikakve sumnje. Jedni će u Džennet, a drugi u Džehennem.”¹¹² Kur’an je opisan kao arapski jer je objavljen na jeziku Arapa da bi ga shvatili i razumjeli.¹¹³

22. El-besair – dokazi

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا ۚ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿١٠٤﴾ ﴾

¹¹⁰ En-Nahl, 103.

¹¹¹ Ta-ha, 113.

¹¹² Eš-Šura, 7.

¹¹³ Vidjeti: Ibn Džerir, *Džamiul-bejan*, 12/195.

“Od Gospodara vašeg dolaze vam dokazi, pa onaj ko ih usvaja – u svoju korist to čini, a onaj ko je slijep – na svoju štetu je slijep, a ja nisam vaš čuvar.”¹¹⁴ U drugom ajetu Svevišnji kaže:

﴿ وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا أُجِيبَتْهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَإِيرٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴾ (٢٠٣)

“Kad im nijedan ajet ne doneseš, oni govore: ‘Zašto ga sam ne izmisliš?’ Reci: ‘Ja slijedim samo ono što mi Gospodar moj objavljuje. Ovo su jasni dokazi od Gospodara vašeg i uputstvo i milost za ljude koji vjeruju.’”¹¹⁵ Kur'an je opisan kao dokaz jer ukazuje na uputu, i razdvaja uputu od zablude i vjerovanje od nevjerovanja.¹¹⁶

23. *Es-sidk – istina*

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ ۗ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴾ (١١٥)

“Riječi Gospodara tvoga su vrhunac istine i pravde; Njegove riječi niko ne može promijeniti i On sve čuje i sve zna.”¹¹⁷ U suri Ez-Zumer Svevišnji kaže:

﴿ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَبَ بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ ۗ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴾ (٣٢) ﴿ وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴾ (٣٣)

“Ima li nepravdnijeg od onoga koji o Allahu govori laži i smatra da je laž istina kada mu ona dolazi? Zar u Džehennemu prebivalište za nevjernike neće biti? A onaj koji donosi istinu i oni koji

¹¹⁴ El-En'am, 104.

¹¹⁵ El-A'raf, 203.

¹¹⁶ Vidjeti: Ibn Džerir, *Džamiul-bejan*, 7/396.

¹¹⁷ El-En'am, 115.

u nju vjeruju, oni su bogobojažni.¹¹⁸ Kur'an je opisan kao istina jer je objava od Svevišnjeg Gospodara, a sve u njemu je sušta istina, kojoj ne može prići neistina.¹¹⁹

24. El-adl – pravda

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا ۗ ﴾⁽¹¹⁶⁾

“Riječi Gospodara tvoga vrhunac su istine i pravde.”¹²⁰ Kur'an je opisan kao pravedan jer su njegovi propisi apsolutna pravda. Sve što je Kur'an naredio, to je pravda, a sve što je zabranio, to je nepravda.¹²¹

25. El-bušra – radosna vijest

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ۗ ﴾⁽¹¹⁷⁾

“Reci: ‘Ko je neprijatelj Džibrilu? – a on, Allahovom voljom, tebi stavlja na srce Kur'an – koji potvrđuje da su i prijašnje objave istinite – kao putokaz i radosnu vijest vjernicima.’”¹²² U suri En-Nahl Svevišnji Allah kaže:

﴿ وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَىٰ هَؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ بَيِّنَاتٍ لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ۗ ﴾⁽¹¹⁸⁾

¹¹⁸ Ez-Zumer, 32–33.

¹¹⁹ Uporediti: Ibn Kesir, *Tefsirul-Kur'anil-azim*, 2/173.

¹²⁰ El-En'am, 115.

¹²¹ Uporediti: Ibn Kesir, *Tefsirul-Kur'anil-azim*, 2/173.

¹²² El-Bekara, 97.

“A šta će biti onog Dana kad protiv svakog naroda dovedemo po jednog svjedoka, od njega samog, i tebe dovedemo kao svjedoka protiv ovih! Mi tebi objavljujemo Knjigu kao objašnjenje za sve i kao uputu i milost i radosnu vijest za one koji su pokorni.”¹²³

U suri En-Neml Uzvišeni kaže:

﴿ طَسَّ تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿١﴾ هُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾ ﴾

“**Ta-sin. Ovo su ajeti Kur'ana i Knjige jasne, upute i radosne vijesti onima koji vjeruju.**”¹²⁴ Kur'an je opisan kao radosna vijest jer je Uzvišeni Allah u njemu pojasnio nagradu koju je vjernicima pripremio u Džennetu i kakve ih ljepote čekaju na boljem svijetu.¹²⁵

26, El-medžid – slavni

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ قَ وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ﴿١﴾ ﴾

“**Kaf. Tako Mi Kur'ana veličanstvenog!**”¹²⁶ U drugom ajetu Svevišnji Allah kaže:

﴿ بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ ﴿١﴾ ﴾

“**A ovo je Kur'an veličanstveni.**”¹²⁷ Kur'an je opisan kao slavni jer je sačuvana njegova originalnost od bilo kakvih izmjena, jer je nadnaravan sam po sebi i što je nemoguće napisati njemu sličnu knjigu.¹²⁸

¹²³ En-Nahl, 89.

¹²⁴ En-Neml, 1-2.

¹²⁵ Vidjeti: Džamiul-bejan, 1/616.

¹²⁶ Kaf, 1.

¹²⁷ El-Burudž, 21.

¹²⁸ Vidjeti: Ez-Zerkeši, El-Burhan, 1/352.

27. *El-mubin – jasan*

Uzvišeni Allah kaže:

﴿الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿١﴾﴾

“**Elif-lam-ra. Ovo su ajeti Knjige jasne!**”¹²⁹ U suri Ed-Duhan Uzvišeni kaže:

﴿وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾﴾

“**Tako Mi Knjige jasne.**”¹³⁰ U suri El-Hidžr Svevišnji kaže:

﴿الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَقُرْآنٍ مُّبِينٍ ﴿١﴾﴾

“**Elif-lam-ra. Ovo su ajeti knjige, Kur’ana jasnog.**”¹³¹ Kur’an je opisan kao jasan jer je napravio jasnu razliku između istine i neistine.¹³²

28. *El-aziz – zaštićen*

Uzvišeni Allah kaže:

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ ﴿٤١﴾﴾

“**Oni koji ne vjeruju u Kur’an, pošto im je objavljen. A on je, zaista, knjiga zaštićena.**”¹³³ Kur’an je opisan kao zaštićen jer niko ne može doći s njemu sličnom knjigom¹³⁴, niti je Kur’an podložan bilo kakvim izmjenama.¹³⁵

¹²⁹ Jusuf, 1.

¹³⁰ Ed-Duhan, 2.

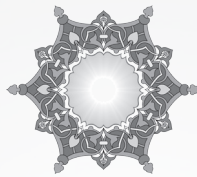
¹³¹ El-Hidžr, 1.

¹³² Vidjeti: *El-Burhan*, 1/355.

¹³³ Fussilet, 41.

¹³⁴ Vidjeti: *El-Burhan*, 1/350.

¹³⁵ Vidjeti: *Mehasinut-te’vil*, 8/231.

ODLIKE KUR'ANA

Veličanstveni Kur'an, Allahov govor, kojem neistina ne može prići do Sudnjeg dana, ima brojne odlike koje su spomenute kako u Kur'anu tako u vjerodostojnom sunnetu. U ovom poglavlju bit će opširno tretirana tematika vrijednosti Allahove Knjige kroz prizmu kur'anskih ajeta i hadisa Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Odlike spomenute u Kur'anu

1. Kur'an je objava od Silnog i Hvaljenog

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ وَإِنَّهُ لَنَزِيلٌ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٩٥﴾ ﴾

“I Kur'an je, sigurno, objava Gospodara svjetova; donosi ga po-vjerljivi Džibril na srce tvoje, da opominješ na jasnom arapskom jeziku.”¹³⁶ U drugom ajetu Svevišnji kaže:

﴿ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ ﴾

“Knjigu objavljuje, u to nema sumnje, Gospodar svjetova.”¹³⁷ Brojni drugi ajeti potvrđuju ovu odliku, tj. da je Kur'an objava Svevišnjeg Vladara.¹³⁸

Napomena: Kur'an, to su Allahove riječi objavljene Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, posredstvom meleka Džibrila. Kur'an nije stvoren, kako tvrde sljedbenici nekih sekti koje se pripisuju islamu

¹³⁶ Eš-Šuara, 195–192.

¹³⁷ Es-Sedžda, 2.

¹³⁸ Vidjeti sljedeće ajete: El-Isra, 106, Ta-ha, 4, Ja-sin, 5, Ez-Zumer, 1, El-Mu'min, 2, Fussilet, 2, 42, El-Džasija, 2, El-Ahkaf, 2, El-Vakia, 80, El-Hakka, 43, El-Insan, 23.

želeći time negirati da Allah govori.

Imam Ibn Ebu Hatim er-Razi kaže: “Upitao sam svog oca i Ebu Zuraa o mišljenju učenjaka ehli-sunneta u vezi s osnovama islama u koje su vjerovali učenjaci u različitim predjelima islamskog svijeta, pa su kazali: ‘Svi učenjaci koje smo zatekli u svim krajevima: Hidžazu, Iraku, Misru, Šamu i Jemenu, govorili su da se iman sastoji od riječi i djela, da se povećava i smanjuje i da je Kur’an Allahov govor i da nije stvoren...’”¹³⁹ Imam El-Lalekai u svojoj enciklopediji *Šerhu usulil-i’tikad*, naveo je da su učenjaci ehli-sunneta oštro osudili mišljenje da je Kur’an stvoren, pa je rekao: “Evo, naveo sam pet stotina pedeset učenjaka ili više od toga, iz generacije tabiina i njihovih nasljednika i odabranih imama iz različitih vremena i područja. Da sam navodio mišljenja hadiskih eksperata, taj broj bi dostigao nekoliko hiljada...”¹⁴⁰

Imam Ebu Osman es-Sabuni kaže: “Sljedbenici hadiske škole vjeruju da je Kur’an Allahov govor, Njegova knjiga i objava, da nije stvoren. Smatraju da je uznevjerovao onaj ko tvrdi da je Kur’an stvoren.”¹⁴¹

2. Kur’an je ponos vjernicima

Uzvišeni Allah kaže:

﴿لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾

“Mi vam Knjigu objavljujemo u kojoj je ponos vaš, pa zašto se ne opametite?!”¹⁴² U drugom ajetu Svevišnjeg kaže:

﴿وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ﴾

¹³⁹ Vidjeti: *Šerhu usulil-i’tikad*, 2/197–198; *Der’u tearudil-akl*, 6/257; *Medžmuu fetava*, 3/223; *Tehzibus-sunen*, 13/35;

¹⁴⁰ Vidjeti: *Šerhu usulil-i’tikad*, 2/344.

¹⁴¹ Vidjeti: Es-Sabuni, *Akidetus-selef*, str. 165.

¹⁴² El-Enbija, 10.

“Kur'an je, zaista, čast tebi i narodu tvome; odgovarat ćete vi.”¹⁴³

Amir b. Vasila prenosi da je Nafi b. Abdulharis, kojeg je halifa Omer b. Hattab postavio kao namjesnika u Meki, u Usfanu susreo Omera, radijallahu anhu, pa ga je Omer upitao: “Koga si zadužio da bude odgovoran za stanovnike doline?”, a on odgovori: “Zadužio sam Ibn Ebzu.” Omer ga upita: “A ko ti je to?”, a on odgovori: “To je jedan od naših oslobođenih robova.” Omer ga opet upita: “Zar si im kao namjesnika odredio oslobođenog roba!”, a Nafi odgovori: “On je vrsni učač Allahove Knjige i vrlo dobro poznaje propise nasljednog prava.” Omer tada reče: “Znajte da je vaš Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ‘Uistinu Allah ovom Knjigom (Kur'anom) uzdiže i uzvisuje neke narode, a neke unizuje.’”¹⁴⁴

3. Kur'an upućuje na ono što je najbolje

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴾

“Ovaj Kur'an vodi jedinom ispravnom putu, i vjernicima koji čine dobra djela donosi radosnu vijest da ih čeka nagrada velika.”¹⁴⁵

Uzvišeni Allah obavijestio nas je da posljednja objava Kur'an, koji predstavlja najbolju i najpotpuniju Allahovu knjigu, upućuje ka jedinom ispravnom putu. Citirani ajet obuhvatio je sve segmente upute koji se nalaze u Kur'anu.¹⁴⁶

Časni Kur'an je jedina uputa čovječanstvu do Sudnjeg dana, za razliku od prethodnih knjiga koje su vrijedile samo za narode u vezi s kojima su objavljene. Svevišnji Allah u vezi s Tevratom kaže:

¹⁴³ Ez-Zuhruf, 44.

¹⁴⁴ Muslim, 318/817.

¹⁴⁵ El-Isra, 9.

¹⁴⁶ Vidjeti: *Advaul-bejan*, 3/303–304.

﴿وَأَتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ أَلَّا يَتَّخِذُوا مِن دُونِي وَكِيلًا ﴿٢﴾﴾

“A Musau smo Knjigu dali i uputom je sinovima Israilovim učinili.”¹⁴⁷

Poznati tabiin Katada rekao je: “U Kur’anu su vam pojašnjeni bolest i lijek.”¹⁴⁸

U komentaru Allahovih riječi: “...**da ih čeka nagrada velika**”, Ibn Džurejdž kaže: “Ajeti u kojima se spominju velika nagrada, velika opskrba i opskrba plemenita, odnose se na Džennet.”¹⁴⁹ Imam Eš-Šinkiti kaže: “Od kur’anskih uputa jeste davanje adekvatnih i potpunih rješenja za velike svjetske probleme koji pogađaju čovječanstvo.”¹⁵⁰

4. Kur’an je blagoslovljena Knjiga

Svevišnji Allah kaže:

﴿وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾﴾

“A ova Knjiga koju objavljujemo jeste blagoslovljena, zato je slijedite i grijeha se klonite da bi vam se milost ukazala.”¹⁵¹ U drugom ajetu Uzvišeni kaže:

﴿كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ ﴿٢٩﴾﴾

“Knjiga koju ti objavljujemo blagoslovljena je.”¹⁵² U suri El-Enbija Milostivi kaže:

﴿وَهَذَا ذِكْرٌ مُّبَارَكٌ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٥٠﴾﴾

¹⁴⁷ El-Isra, 2.

¹⁴⁸ El-Bejheki, *Šu'bul-iman*, 5/427, br. 7146; Ibn Ebu Hatim, 4/300 (*Ed-Durrul-mensur*).

¹⁴⁹ Ibn Džerir, *Džamiul-bejan*, 15/61, br. 16693; Ibn Munzir, 4/301 (*Ed-Durrul-mensur*).

¹⁵⁰ Vidjeti: *Advaul-bejan*, 3/334.

¹⁵¹ El-En'am, 155.

¹⁵² Sad, 29.

“Ovo je opomena blagoslovljena koju objavljujemo, pa zar je vi poričete?”¹⁵³ Blagoslovljeno je ono što sadrži veliko i trajno dobro koje stalno daje nove plodove, kakav je slučaj s Allahovom Knjigom.¹⁵⁴ Imam Ibn Ašur kaže: “Kur’an je blagoslovljen jer objedinjuje svako dobro. Stoga su brojni ljudi kroz historiju posredstvom Kur’ana upućeni na pravi put.”¹⁵⁵

Ibn Mesud, radijallahu anhu, rekao je: “Ko želi steći znanje, neka se drži Kur’ana, jer Kur’an je objedinio ono što je objavljeno svim prijašnjim narodima.”¹⁵⁶

Imam El-Alusi kaže: “Kur’an je blagoslovljen zbog dunjalučkih i ahiretskih dobara koje nosi u sebi, te zbog toga što je objedinio nauku prvih i posljednjih.”¹⁵⁷ Šejhul-islam Ibn Kajjim kaže: “Kur’an je preče nazvati blagoslovljenim od bilo čega drugog zbog velikog dobra i koristi na koje se ukazuje u njemu.”¹⁵⁸

5. U Kur'anu se nalazi objašnjenje za sve

Uzvišeni Allah kaže:

﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَيِّدًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهَدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِّلْمُسْلِمِينَ﴾

“Mi tebi objavljujemo Knjigu kao objašnjenje za sve i kao uputu i milost i radosnu vijest.”¹⁵⁹ Imam Eš-Šinkiti kaže: “Nema sumnje da se u Kur’anu nalazi pojašnjenje za sve, a cijeli sunnet sadržan je u jednom ajetu:

﴿وَمَا آتَيْنَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾

¹⁵³ El-Enbija, 50.

¹⁵⁴ Vidjeti: El-Džudeja, *Et-Teberruk*, str. 45.

¹⁵⁵ Vidjeti: Ibn Ašur, *Et-Tahriru vet-tenvir*, 17/90–91.

¹⁵⁶ Seid b. Mensur, *Es-Sunen*, 1/7, br. 1, sa slabim lancem prenosilaca.

¹⁵⁷ Vidjeti: *Ruhul-meani*, 4/209.

¹⁵⁸ Vidjeti: *Dželaul-efham*, str. 432 (valorizacija Mešhur).

¹⁵⁹ En-Nahl, 89.

‘Ono što vam Poslanik dā, to uzmite, a ono što vam zabrani, ostavite; i bojte se Allaha jer Allah, zaista, strahovito kažnjava.’¹⁶⁰¹⁶¹

Imam Šafija kaže: “Šerijatski obaveznik neće se naći u situaciji koja se tiče njegove vjere a da u Allahovoj Knjizi neće naći dokaz u vezi s tim.”¹⁶² Ako se, pak, kaže da u sunnetu postoje neki propisi koji se ne spominju u Kur’anu, kazat ćemo sljedeće: “To je, također, uzeto iz Kur’ana, jer je u Allahovoj Knjizi naređeno slijeđenje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, te nam je stroga obaveza slijediti ono što je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao.”¹⁶³

U časnom Kur’anu nalazi se pojašnjenje za sve što se tiče osnova vjere i onoga što musliman treba poznavati, što nikako ne znači da je Kur’an dovoljan te da šerijatski obaveznik nije dužan vraćati se na sunnet Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. To nije kazao niko od priznatih islamskih učenjaka od vremena poslanstva do današnjeg dana.

Mikdad el-Kindi, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Meni je data Knjiga i uz nju ono što joj nalikuje. Približilo se vrijeme kada će čovjek, naslonjen u udobnoj fotelji, punog stomaka, kazati: ‘Držite se ovog Kur’an i ono šta u njemu nađete dozvoljenim, smatrajte dozvoljenim, a ono što u njemu nađete zabranjenim, smatrajte zabranjenim.’*” U drugoj verziji ovog hadisa na kraju se navodi: “*Zaista je ono što Allahov Poslanik zabrani isto kao i ono što Allah zabrani.*”¹⁶⁴ U komentaru ovoga hadisa imam Eš-Šatibi rekao je: “Ovim riječima ukazuje se na pogrešnost prihvatanja samo Allahove Knjige i ukazuje se na obaveznost prihvatanja i sunneta Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.”¹⁶⁵ S druge strane, u časnom Kur’anu izriče se opasna prijetnja onima koji postupaju suprotno

¹⁶⁰ El-Hašr, 7.

¹⁶¹ Vidjeti: *Advaul-bejan*, 3/252.

¹⁶² Vidjeti: Šafija, *Er-Risala*, 20/84.

¹⁶³ Vidjeti: *El-Itkan*, 4/25; *Advaul-bejan*, 3/253.

¹⁶⁴ Ebu Davud, 4/199, br. 4604; Et-Tirmizi, 5/38, br. 2664; Ahmed, 4/132; Ibn Madža, 1/6, br. 12; El-Mervezi, *Es-Sunna*, 187/257. Imam Et-Tirmizi ovo je predanje ocijenio dobrim, a imam El-Bejheki vjerodostojnim. Vidjeti: Ibn Kajjim, *l’lamul-muvekkin*, 4/84.

¹⁶⁵ Vidjeti: Eš-Šatibi, *El-Muvafakat*, 4/190.